

Birinci Basamakta

Ayaktan Hasta Takibi

Güncel Yaklaşım

Editörler

Muzaffer ASLAN

Aydın ÇİFCİ

İhsan SOLMAZ

Alpaslan TANOĞLU

©2023 Birinci Basamakta Ayaktan Hasta Takibi: Güncel Yaklaşım

ISBN: 978-625-6429-45-1

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editörler

Muzaffer ASLAN

Aydın ÇİFCİ

İhsan SOLMAZ

Alpaslan TANOĞLU

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Proje Koordinatörü

Meryem YAVUZ

(MediHealth Academy)

Grafik-Tasarım

Fatih Şamil ULUDAĞ

Furkan Selçuk AYDOĞDU

Özlem ESEN

(MediHealth Academy)

Baskı-Cilt

Ankara Özgür Matbaacılık Basım Yayın Dağ. San. Tic. A.Ş.

1250 Cadde No: 25 Ostim OSB Yenimahalle / Ankara

Sertifika No: 46821

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05-15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

İÇİNDEKİLER

Bölümler.....	i
Yazarlar.....	iii
Önsöz.....	vii

BÖLÜMLER

1. Bölüm Hastaya İlk Yaklaşım: Öykü Alma ve Sistemlerin Fizik Muayenesi	1
2. Bölüm Laboratuvar Testlerini Etkileyen Parametreler	7
3. Bölüm Eritrosit Sedimentasyon Hızı ve ASO Yüksekliğine Yaklaşım, Akut Faz Reaktanları	11
4. Bölüm Okul Öncesi Yaşta Gelişimin Değerlendirilmesinde Kullanılan Testler.....	19
5. Bölüm Pediatrik Hastalarda Lökopeni, Trombositopeni, Pansitopeniye Yaklaşım	25
6. Bölüm Polistemik Hastaya Yaklaşım	39
7. Bölüm Anemik Hastaya Yaklaşım	45
8. Bölüm Ödemli Hastaya Yaklaşım	53
9. Bölüm Uyku Bozuklukları.....	57
10. Bölüm Baş Ağrısına Yaklaşım	65
11. Bölüm Hipertansiyona Yaklaşım ve Sekonder Hipertansiyon.....	75
12. Bölüm Tip 2 Diabetes Mellitus: Tanı ve Tedavi	83
13. Bölüm Diyabetin Akut Komplikasyonları.....	91
14. Bölüm Diyabetin Kronik Komplikasyonları: Diyabetik Retinopati.....	99
15. Bölüm Diyabetin Kronik Komplikasyonları: Diyabetik Ayak	107
16. Bölüm Metabolik Sendrom	113
17. Bölüm Menopozal Semptomlara Yaklaşım	123
18. Bölüm Guatr ve İyot Eksikliği.....	129
19. Bölüm Tiroid Nodülleri, Tanısal Yaklaşım	141
20. Bölüm D Vitamini Eksikliği ve D Vitamini İntoksikasyonu.....	145
21. Bölüm Akut Böbrek Hasarı	153
22. Bölüm Kronik Böbrek Hastalığı.....	159
23. Bölüm Sistit Hastalarına Yaklaşım.....	165
24. Bölüm Üriner Sistem Enfeksiyonları.....	171
25. Bölüm Üriner İnkontinansa Yaklaşım	179
26. Bölüm Sistemik Hastalıklar ve Böbrek Tutulumu	189
27. Bölüm Halsizlik ve Kronik Yorgunluk	199
28. Bölüm Yaygın Kas İskelet Sistem Ağrısına Yaklaşım	203
29. Bölüm Fibromiyalji Sendromu	211
30. Bölüm Osteoartrit.....	225
31. Bölüm Gut Hastalığı.....	231
32. Bölüm Erişkin Still Hastalığı, Dev Hücreli Arterit ve Polimiyaljiya Romatika	257
33. Bölüm Mikrobiyota, Probiyotik ve Prebiyotikler	265
34. Bölüm Gastrointestinal Sistem Kanamalarına Yaklaşım	277

35. Bölüm	<i>Helicobacter Pylori</i> Enfeksiyonuna Yaklaşım	285
36. Bölüm	Sarılıklı Hastaya Yaklaşım	289
37. Bölüm	Safra Kesesi ve Safra Kanallarının Hastalıkları	297
38. Bölüm	Akut ve Kronik Pankreatitli Hastanın Yönetimi	305
39. Bölüm	Siroz	313
40. Bölüm	Onkolojik Aciller	319
41. Bölüm	Derin ven Trombozu Tanı ve Tedavi	329
42. Bölüm	Erişkin Bağışıklama	335
43. Bölüm	Ayaktan Hasta Tedavisi: ÜSYE, Bronşit, Pnömoni	343
44. Bölüm	Ateşli Hastaya Yaklaşım	349
45. Bölüm	Alerjik Konjonktivit	359
46. Bölüm	Sistemik Hastalıkların Göz Bulguları	363
	Dizin	373

YAZARLAR

Abdurrahman ARPA

Dicle Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Beyin Cerrahisi Anabilim Dalı, Diyarbakır

Abdurrahman GÜLMEZ

Aydın Atatürk Devlet Hastanesi, Mikrobiyoloji Bölümü, Aydın

Artuner VARLIBAŞ

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Kırıkkale

Aydın ÇİFCİ

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Kırıkkale

Aykut HACİÖMEROĞLU

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Kırıkkale

Ayşegül TUNA

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Kırıkkale

Bayram YEŞİL

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Gastroenteroloji Bilim Dalı, Kırıkkale

Berkay KIZILTAŞ

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Göz Hastalıkları Kliniği, Adana

Beyza Hilal BALCI

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Kırıkkale

Birgül KAÇMAZ

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Kırıkkale

Bülent GÜNEŞ

Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, Şanlıurfa

Büşra Nur ÜNAL

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara

Ercan YUVANÇ

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, Kırıkkale

Erdal GÜNGÖR

Batman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği, Batman

Fatma ŞENGÜL

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Eczacılık Temel Bilimleri Bölümü, Adıyaman

Güray CEYLAN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Zonguldak

Hakan ÇOMAKLI

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Kalp ve Damar Hastanesi, Cerrahisi Kliniği, Ankara

Hatice AKTAŞ

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Kırıkkale

İbrahim Halil DÜŞÜNCELİ

Zonguldak Atatürk Devlet Hastanesi, Gastroenteroloji Kliniği, Zonguldak

İsmail SEZİKLİ

Hitit Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Çorum

Kaan CANAL

Hitit Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Çorum

Mehmet Burak AKTUĞLU

Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği, İstanbul

Mehmet Fatih KÜÇÜK

Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Göz Hastalıkları Kliniği, Antalya

Mehmet Selim MAMİŞ

Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği, Siirt

Miraç ATAMAN

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı, Kırıkkale

Mustafa ÇOMOĞLU

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Hastalıkları Kliniği, Ankara

Mustafa TUNA

Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Şanlıurfa

Mustafa YİĞİT

Hitit Üniversitesi, Erol Olçok Eğitim Araştırma Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği, Çorum

Nurcan YÖRÜK

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, Erzurum

Osman İNAN

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği, Ankara

Öykü EREN

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara

Raziye YAZICI

Konya Beyhekim Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Nefroloji Kliniği, Konya

Reha BARAN

Gaziantep Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Gaziantep

Serdar GÜL

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Kırıkkale

Serkan CERİTLİ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Acil Tıp Kliniği, Ankara

Serkan YAZICI

Ankara Mamak Devlet Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Bölümü, Ankara

Süeda ZAMAN

Ankara Mamak Devlet Hastanesi, Acil Tıp Bölümü, Ankara

Tuba MERT

Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, İstanbul

Tuęba ÖZÜDOęRU ÇELİK

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Kliniği, Ankara

Turgut KÜLTÜR

Kırıkkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Kırıkkale

Yusufcan YILMAZ

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği, Ankara

Zehra AYDIN

Batman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Pediatrik Nefroloji Kliniği, Batman

Zeynep KATIPOęLU

Balıkesir Atatürk Şehir Hastanesi, Göz Kliniği, Balıkesir

Zeynep KURALAY

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Kliniği, Erzurum

ÖNSÖZ

Değerli Meslektaşlarım;

“**Birinci Basamakta Ayaktan Hasta Takibi Güncel Yaklaşım**” kitabımız başta aile hekimleri olmak üzere ayaktan hasta takibi ile ilgilenen branşlar hedeflenerek planlanmıştır. Hem nüfusun yaşlanmasıyla hem de yaşadığımız çevrenin giderek bozulmasıyla tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de diyabet, tiroid, enfeksiyon hastalıkları, gastrointestinal sistem problemleri, kas-iskelet problemleri ve pek çok hastalığın görülme sıklığı giderek artmaktadır. Aslında meslektaşlarımız bunlar dışında çok fazla farklı durumla da karşılaşılıyor ama bu kitapta ayaktan hasta takibinde sık karşılaşılan durumların bazılarını ele almaya çalıştık. Tüm meslek hayatım boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, her zaman yanımda olan sevgili eşime, oğlum Arda ve Eray’a, anneme ve rahmetli babama, yetişmemizde emeği geçen tüm hocalarıma minnetlerimi sunarım. Kitaba katkıda bulunan değerli editörlere, yazarlara ve herhangi bir aşamada emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Kitabımızın meslektaşlarımıza faydalı olması temennisiyle...

Prof. Dr. Aydın ÇİFCİ
ANKARA, 2023